

Література:

1. Екологічне підприємництво: навч. посіб. / Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. та ін. – К.: Мета, 2001. – 191 с.
2. Галушкіна Т.П. Экономические инструменты экологического менеджмента (теория и практика) / Т.П. Галушкіна. – Одесса: Інститут проблем ринка и економіко-екологічних досліджень НАН України, 2000. – 280 с.

ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

*Ковальов О.В., викладач I категорії
Харківський механічний технікум ім. О.О.Морозова*

Сфера малого бізнесу сьогодні – це галузь, яка дає змогу створювати в Україні ринкові відносини, і є потужним важелем вирішення комплексу політичних, фінансово-економічних і соціальних проблем, формування прогресивної структури економіки та конкурентного середовища, розширення податкової бази для бюджетів усіх рівнів, збільшення валового внутрішнього продукту, зниження рівня безробіття та забезпечення зайнятості населення шляхом створення нових підприємств і робочих місць, насичення ринку товарами і послугами, які користуються попитом у споживача.

На організацію фінансів суб'єктів малого підприємництва впливає передусім процес виробництва, який передбачає вузьку спеціалізацію, що дає можливість не витратити значних коштів на постійний капітал. У малого бізнесу обмежені власні фінансові ресурси, джерелом яких є прибуток та амортизаційні відрахування; основним залученим джерелом формування фінансових ресурсів є кредиторська заборгованість у розрахунках з постачальниками.

Цілі малого підприємства є складними й навіть суперечливими. Фінансовий менеджмент малого підприємства постійно розв'язує суперечності, які виникають між цілями фірми та її фінансовими можливостями. Якщо власники малого підприємства не узгоджують свої цілі з фінансовими можливостями, то таке підприємство стає банкрутом. Отже, власники малого підприємства повинні приймати такі рішення, які дають змогу отримати прибуток. Зміст фінансового менеджменту суб'єктів малого підприємництва значно відрізняється від фінансового менеджменту великих підприємств.

До специфічних особливостей малих підприємств можна віднести: недостатність або взагалі відсутність спеціалістів з управління фінансами; постійний брак фінансових ресурсів для організації фінансово-господарської діяльності; відсутність фінансового прогнозування та планування.

Проведені дослідження діяльності малих підприємств показали, що основною причиною банкрутства суб'єктів малого підприємництва є некомпетентність керівника або власника бізнесу.

Фінансовий менеджмент малого бізнесу, з одного боку спрямований на забезпечення фірми оптимальною сумою грошових надходжень, збереження фінансової стійкості та ліквідності малого підприємства, а з іншого – на отримання максимального прибутку за мінімального ризику. Для малих підприємств прибуток і ризик – ключові елементи фінансового менеджменту суб'єктів малого підприємництва. Між ними існує протилежна залежність, тобто збільшення ризику призводить до зменшення прибутку і, навпаки, зменшення ризику веде до зростання прибутку.

Основні чинники, які впливають на організацію управління фінансами малого підприємства: кількість працюючих, їхній склад; організаційна структура підприємства; сфера діяльності; асортимент продукції; форма власності; співвідношення попиту та пропозиції продукції, що виробляється.

Фактично малий бізнес є специфічним суб'єктом національної економіки й за низкою критеріїв відрізняється від інших. Назвемо ці критерії:

1. Мета створення малого підприємства. У більшості малий бізнес створюється для власного забезпечення працюючих у ньому та достатнього рівня матеріальної забезпеченості, а не з метою довготривалої експансії або отримання надприбутків.

2. Динаміка розвитку певного суб'єкта малого бізнесу. На першому етапі становлення мале підприємство розширюється та набирає темпи зростання, орієнтуючись на власні сили та використовуючи всі доступні йому ресурси. На другому етапі розвитку його потужність стабілізується на відповідному рівні або переходить до іншої категорії суб'єктів економіки. Перебіг розвитку цих етапів набагато швидший, ніж у інших суб'єктів економіки.

3. Значний ризик ведення власної справи суб'єктами малого бізнесу. Передусім це зумовлене розмірами малого бізнесу та відсутністю необхідних матеріально-фінансових резервів, що й визначає високу мобільність, але водночас і підвищує його вразливість.

4. Кадрове забезпечення малих підприємств. Через свої розміри та цілі існування малий бізнес, зазвичай, не має можливостей для залучення висококваліфікованих, високооплачуваних найманих працівників, особливо менеджерів і бухгалтерів і спирається на власні сили.

Головною особливістю фінансового менеджменту у малому бізнесі є відсутність суб'єкта з чітко окресленим колом посадових функцій. Фактично в якості фінансового менеджера виступає власник та, частково, бухгалтер. Рівень завантаженості першого зазвичай не дозволяє йому широко використовувати інструментарій фінансового менеджера, навіть базові функції прогнозування та бюджетування на малому підприємстві не виконуються або виконуються з недостатньою увагою та за необґрунтованими методиками. Особливо це стосується малого бізнесу у виробничій сфері, для якого відсутність елементарних маркетингового плану та виробничої програми призводить до зниження показників ліквідності та ділової активності, робить бізнес стихійним та нестабільним.

Заходи, спрямовані на підтримку малого бізнесу, мають включати не тільки захист від несприятливих впливів зовнішнього загальноекономічного середовища (створення сприятливого податкового клімату, державне кредитування малого бізнесу на пільгових умовах, тощо), але і комплекс методичної підтримки управління малим бізнесом, що дозволить актуалізувати прихований потенціал, підвищити ефективність управлінських рішень, особливо у функціональному колі фінансового менеджменту. Врахування тільки екзогенних чинників без достатньої уваги до ендогенних не дозволить розв'язати проблему розвитку сектору малого бізнесу у вітчизняній економіці.

Література:

1. Білоус О. Фінансові та грошово-кредитні чинники інвестиційно-інноваційного розвитку малого та середнього бізнесу / О. Білоус // Банківська справа. – К., 2005. – № 1. – С. 74-81.
2. Піскунова О.В. Аналіз та оцінка фінансових ризиків діяльності малих підприємств / О.В. Піскунова // Фінанси України. – К., 2007. – № 8. – С. 119-129.
3. Рудченко О.Ю. Формування власного капіталу як складова розвитку малого підприємництва / О.Ю. Рудченко, С.О. Клименко // Фінанси України. – К., 2008. – № 6. – С. 54-62.
5. <http://posibniki.com.ua/post-osnovi-finansovogo-menedzhmentu-v-malomu-biznesi>.

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ

*Красномовець В.А., к.е.н., доцент
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*

Технології в галузі гостинності досить стрімко розвиваються. Це пов'язано з тим, що перед готельєрами та рестораторами стоять дві основні завдання: отримати якомога більше клієнтів, організувавши максимальну кількість продажів, і завоювати гостя, зробивши його постійним клієнтом. Здійснити ці завдання без інноваційних рішень нереально. Боротьба за кожного гостя, особливо в умовах кризи, вимагає від готелів та ресторанів модернізації як в технологіях, так і в свідомості персоналу [3, с. 32].

Необхідність впровадження інноваційних інструментів в систему управління підприємствами готельно-ресторанної сфери диктують як зовнішні обставини так і внутрішні. До факторів зовнішнього середовища макrorівня в даній ситуації відносимо тенденції та нововведення на світовому ринку готельно-ресторанних послуг; поява внаслідок науково-технічного розвитку нових технологій, що сприяють організації праці персоналу. Факторами зовнішнього середовища мікрорівня називаємо близькість подібних новаційних технологій у конкурентів; запити вищого рівня обслуговування з боку